
PRÆSCRIPTIONUM CELSI

EXPOSITIO BREVIS.

MEDICINAS CELSUS internas & raro & cautè dabit, curationem plerumque in diætâ, lavationibus, unktionibus, frictionibus & exercitiis ponens.

Vomere sæpe (1) solâ aquâ calidâ facit, idque hyeme potiùs quàm æstate, biliosos præcipuè, quique magis obesi, quàm macilenti sunt; tum eos, qui multum comedunt, & malè concoquunt; (2) *veratrum* tamen album, in uno insanix genere pro vomitu ciendo dat, & in alio *veratrum* nigrum pro purgante præscribit, non adscriptâ dosi. Vomitus (3) quan-

(1) Lib. I. Cap. III. Vomitus utilior est hyeme quàm æstate, nam tum & pituitæ plus & capitis gravitas major subest. Inutilis est gracilibus & imbecillum stomachum habentibus: utilis est plenis & biliosis omnibus, si vel nimium se replerunt vel parum concoxerunt.

(2) Lib. III. Chap. XVIII. In tristitia nigrum *veratrum* dejectionis, in hilaritate album ad vomitum excitandum dari debet.

(3) Lib. IV.

EXPOSITIO BREVIS. 511

quam repetitos nec in *hemorrhagiis* noxios esse scribit. Autumnum, tempestatem optimam judicat, quâ *veratrum* album daretur.

Purgantia & clysteres parvâ æstimatione habuit, veteresque nimii eorum usûs incusavit: integrum locum (1) apud auctorem legito. *Aloen* (2) cunctis purgantibus misceri volebat.

Quod ad *Opiatas* attinet (3), aquam in qua *papaver* aut *hyosciamus* decocta fuerit, saltem auctoritate aliorum Practicorum, probare videretur.

Venæ sectionem in infantibus (4), senibus & gravidis improbat, cujus universalis regulæ exceptiones tamen plurimas subjungit. Casus varios pertinentissimè adfert, qui venæ sectionem absolutè requirebant, debitasque docet cautiones,

(1) Lib. II. Cap. XII.

(2) Ibidem. Sed medicamenta stomachum ferè lædunt, ideoque omnibus catharticis *Aloe* miscenda est.

(3) Lib. III. Cap. XVIII. Quidam somnum moliantur potui dando aquam in qua *papaver* aut *hyoscyamus* decocta sint.

(4) Lib. II. Cap. X.

ne tendo aut arteria feriat. Sanguinis emittendi copiam sic definit, ut vena ante animi deliquium obturetur, quam postero die iterum aperire jubet. De venæ sectione illud singulare præcipit, si sanguis bonus sit, id quod ex colore judicari debeat, venam statim claudendam; verum addit, hâc cautione peritum Medicum non indigere, quia ante venæ sectionem casus novit, in quibus prodest.

In Hydrope (1), *lactucâ marinâ* & *cepâ marinâ*, tanquam *diureticis* utitur.

Posteriorem (2) internè ipsum adhibuisse nullibi reperio, decocto autem ex ea in modum fomenti utitur. Plura præter hæc diuretica enumerat.

Lac in consumptionibus (3), non definitâ ejus copiâ, imperat; idem in capitis doloribus, febribus acutis, quas sitis co-

(1) Lib. III. Cap. XXI.

(2) Lib. II. Cap. XXXI.

(3) Lib. III. Cap. XXII. Lac quoque quod in capitis doloribus, & in acutis febribus, & per eas facta nimia siti, ac, sive præcordia tument, sive biliosa urina est, sive sanguis fluxit, pro veneno est; in phthisi, tamen sicut in omnibus longis difficilibusque febribus, rectè dari potest.

mitatur, aut quando urina biliosa, ut venenum fugere jubet.

Modum (1) provocandi in febribus sudorem liquoribus frigidis, non improbare videtur, & Medicum quemdam post *Hippocratem* fuisse narrat, qui *febricitantes* calidis integumentis operiebat, & quàm primùm febris remitti paullulum cœperat, aquam frigidam potui dabat, donec sudorem provocâisset. Si non confestim sudabant, plus etiam frigidæ ingerebat, quoad scopo potiebatur. Depulsâ febre, carne ægrotum suillâ & vino alebat: & si non omnino a febre eum liberaverat, aquâ salsâ purgabat: neque aliâ medendi ratione hunc usum fuisse.

In describendis (2) frictionibus & corporis exercitiis, accuratus est, eorumque naturales effectus cum summo judicio describit. Frictiones a quinquaginta ad ducentas, pro ægrotantis robore præscribit, quo totidem strigilis itus & redivus significari putaverim.

(1) Lib. III. Cap. IX. — Ei intrâ hæc omnis medicina erat.

(2) Lib. II. Cap. XVIII.

514 PRÆSCRIPTIONUM CELSI

Medicamentorum doses justo temperamento contineri videntur, nisi fortè in locum aliquem depravatam incidas: Exempli gratiâ,

Contra Colicam confectio.

Costi (1), *anisi*, *castorei*, † *singulorum*
P. *denariorum* III. = 3 dr. 7 $\frac{1}{2}$ gr.

Petroselinii denariorum III.

Piperis longi & rotundi, *singulorum* P. II
= dr. 2. gr. 5.

Papaveris lachryma, *junci rotundi*, *myrrha*, *nardi*, *singulorum* P. VI. * = dr. 6. gr. 15. *qua melle excipiuntur. Id autem & devorari potest, & ex aqua calida sumi.*

Hic opium septimam ferè ingredientium solidorum partem pendit.

Contra Asthma.

Mel (2), *galbanum*, *terebinthina*, *simul cocta*; *hujus fabæ magnitudinem quo-*

(1) Lib. IV. Cap. XIV. Notandum est in sequentibus, P. nihil aliud significare quàm pondo, & Stellulam * denotare denarium: sic P. * II. idem est quod *pondo duorum denariorum.*

(2) Lib. IV. Cap. IV.

tīdie. Hanc præscriptionem alia sequitur, quam depravatam iudico.

Sulphuris ignem non experti pondo & quadrans. = Lib. I. unc. I. 5 dr. & gr. 17 $\frac{1}{2}$.

Abrotoni pondo in vini cyatho teruntur, = unc. 10. dr. 7. scr. I. gr. 5 $\frac{1}{2}$ idque tepesfactum sorbetur.

Tantam singulorum ingredientium copiam unâ vice, multò minùs in duobus vini cochlearibus, dari non posse, primo intuitu patet; numeri igitur procul dubio omiſsi sunt, & pondo temporis tractu in locum ipsius P. quod cæteræ præscriptiōnes habent, surrogatum est, stellulaque * cum suo numero deficit.

Antidotum Ambrosia nominatum, quod Zopyrus Ptolomæo Regi composuit. (Lib. 5. Cap. 23.)

Costi, thuris, masculi, singulorum P. V.

* = dr. 5. gr. 12. + $\frac{1}{4}$.

*Piperis albi P. ** = dr. 1. gr. 2 = $\frac{1}{4}$.

*Floris junci rotundi P. II. ** = dr. 2.

gr. 5.

*Cynamomi P. III. ** = dr. 3. gr. 7 $\frac{1}{2}$.

*Casia nigra P. IV. ** = dr. 4. gr. 10.

Y vj

516 PRÆSCRIPTIONUM CELSI

Croci Colicij P. * IV. = dr. 4. gr. 10.

Myrrha quam Staeten nominant P. V. *
= dr. 5. gr. 12.

Nardi indici P. * V. dr. 5. gr. 12.

*Quæ singula contrita melle cocto exci-
piuntur : deinde ubi utendum est , id quod
Ægyptiæ fabæ magnitudinem impleat , in
potione vini diluitur.*

Catapotium ad somnum accersendum.

(Lib. V. Cap. XXV.)

*Papaveris lachryma , galbani , singulo-
rum* P. I. * = dr. 1. gr. 2 $\frac{1}{2}$.

Myrrha , castorei , piperis , singulorum
P. II. = dr. 2. gr. 5.

*Ex quibus quod ervi magnitudinem habet,
satis est devorasse.*

*Hic ingredientium octavam solùm par-
tem opium pendit.*

Catapotium valentius ad somnum.

(Ibid.)

*Alterum stomacho pejus , ad somnum va-
lentius , ex his fit : Mandragoræ P. * . apii
seminis , item hyosciami seminis , singulo-
rum P. * IV. = dr. 4. gr. 9 $\frac{4}{5}$. quæ ex vino
teruntur.*

*Catapotium ad plurimos dolores ,
per somnum levandos. (Ibid.)*

*Silis , acori , ruta sylvestris seminis ;
singulorum P. I. * = dr. 1. gr. 2 $\frac{1}{2}$.*

*Castorei , cinnamomi , singulorum P. II
* = dr. 2. gr. 5,*

*Papaveris lachryma , panacis , radice
mandragora , malorum aridorum , junci ro-
tundi floris , singulorum P. II. * = dr. 2.
gr. 5.*

Piperis grana LVI. = scr. 2. gr. 2 $\frac{1}{3}$.

*Hæc per se contrita ; rursus instillato sub-
inde passo , simul omnia teruntur , donec
crassitudo sordium fiat : ex eo paullum aut
devoratur , aut aquâ diluitur & potui datur.*

*Præter passum , ingredientium plusquam
nonam partem opium facit.*

*Passum , vini quædam species erat , ex
uvibus passis confecta , & ut videtur , aliâ
ratione , quam quidem nostra vina facti-
tia , præparata. Dulce erat validumque.*

*Catapotium ad inducendum somnum ;
quem vulva dolens prohibuit.*

(Lib. V. Cap. XXV.)

*Croci P. II. * = dr. 2. gr. 5.*

*Anisi , myrrha , singulorum P. I. * =
dr. 1. gr. 2 $\frac{1}{2}$.*

518 PRÆSCRIPTIONUM CELSI

Papaveris lacrymæ P. IV. * = dr. gr. $9\frac{1}{4}$.

Cicutæ seminis P. VIII. * = unc. I gr. $19\frac{3}{4}$.

Miscentur, excipiunturque vino vetere; & quod lupini magnitudinem habet in tribus cyathis aqua diluitur. Id tamen in febre periculosè datur.

Opium, ingredientium quartam partem exæquat.

Catapotium Athenionis ad Tussim.
(Ibid.)

Myrrha, piperis, singulorum P. I. * = dr. I. gr. $2\frac{1}{2}$.

Castorei, papaveris lacrymæ, singulorum P. I. * = dr. I. gr. $\frac{1}{2}$.

Quæ separatim contusa, postea junguntur, & ad magnitudinem fabæ nostræ, bina catapotia manè, bina noctu dormituro dantur.

Opium, ingredientium quarta pars est.

Quòd autem dosis opiatæ quantitas non æquè pensa fuerit, ac ingredientium, mirandum est: haud rarò fabæ magnitudine definitur; cujus tres species proferuntur, faba *Ægyptia*, *Romana* & *Lupinum*. *Ægyptiam* admodum parvam fuisse oportet; in *Mithridatio* enim, ut a *Celso* describitur,

dosin fabâ *Ægyptiâ* sive *ervo* finit, parvi pisi specie: præterea rotundâ ferè formâ fabam fuisse, exinde liquet, quòd pilulas ad ejus speciem effingebant; & fabas quòd minores, eò rotundiores esse vulgaris observatio est. *Phaseolum*, fabam vulgò *Romanam*, æquè ac *Gallicam*, interpretantur: verùm licet faba in *Athenionis catapotio* minima assumatur, tamen doses quatuor, in viginti & quatuor horis, validissimæ forent, quoniam ingredientium quartam partem *opium* constituit. Quatuor solùm granorum dosis, cuius haustu granum attribueret; quo inducor, ut nonnulla in hac compositione ingredientia omissa putem. *Opium* cum aliis calefacientibus veteres conjungere solebant.

Catapotium Heraclidis Tarentini ad Tuffim & Somnum. (Lib. V. Cap. XXV.)

Croc P. I. * = dr. ʒ. 2 ½.

Cinnamomi, castorei, papaveris lacrymæ, singulorum P. I. * = dr. ʒ. 2 ½.

Piperis longi, costi, galbani, singulorum P. * = dr. ʒ. 2 ½.

Opium, ingredientium octavam partem facit.

Colicæ Cassii Medici.

Croci, anisi, castorei, singulorum P. III.

* = dr. 3. gr. 7 $\frac{1}{2}$.

Petroselini P. IV. = dr. 4. gr. 10.

Piperis & longi & rotundi, singulorum

*P. V. * = dr. 5. gr. 12.*

*Papaveris lacryma, junci rotundi, myrrha, nardi, singulorum P. VI. * = dr. 6 gr. 14.*

*Quæ melle excipiuntur: id autem & de-
vorari potest, & ex aqua calida sumi.*

*Opium, ingredientium octavam circiter
partem facit.*

Adversus difficultatem urinæ. (Ibid.)

*Piperis longi, castorei, myrrha, gal-
bani, papaveris lacryma, croci, costi,
uncia singula = dr. 7. gr. 17 $\frac{1}{2}$.*

*Styracis, resinæ terebinthina pondo sex-
tantes = unc. 1. dr. 6. scr. 1 gr. 14 $\frac{2}{3}$.*

*Mel absinthii, cyathus (ferè duo co-
chlearia.)*

*Ex quibus ad magnitudinem fabæ Ægypti-
ciæ manè & cœnato dari debet.*

*Præter mel, opium ingredientium un-
decimam partem facit.*

